

BEZDROŻA GLOBALNEJ WIOSKI
IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa
Instytutu Akcji Katolickiej Diecezji Sosnowieckiej
i Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

1. Informacja ogólna:

Instytut Akcji Katolickiej Diecezji Sosnowieckiej we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie zorganizował w dniu 24 listopada 2007r. Międzynarodową Konferencję Naukową pod honorowym patronatem JE Ks. Bpa Adama Śmigielskiego SDB zatytułowaną BEZDROŻA GLOBALNEJ WIOSKI. Konferencja rozpoczęła się o godz. 10.00 w Domu św. Józefa w Będzinie przy ul. H. Kołłątaja 101. W konferencji wzięli udział ks. prof. dr hab. Jan Orzeszyna oraz ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, prof. dr Ivan Strgačić z Uniwersytetu w Zadarze, a także prof. dr hab. Janusz Teczek, dr Piotr Buła z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i ks. dr Grzegorz Noszczyk z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego.

2. Słowo Biskupa Sosnowieckiego

Konferencję rozpoczął Ks. Bp Dr Adam Śmigielski SDB – Ordynariusz Diecezji Sosnowieckiej. W słowie wstępnym honorowy patron konferencji podkreślił zarówno aktualność, jak i wagę podjętego przez organizatorów tematu, jakim jest globalizacja. Bp Śmigielski zwrócił uwagę, że globalizacja stanowi dla myśli chrześcijańskiej nader poważne wyzwanie, przede wszystkim z uwagi na niezauważanie w obszarze badań naukowych tego społecznego zjawiska problematyki wartości. Taka postawa wobec globalizacji i neutralna aksjologicznie perspektywa teoretyczna są przecież zupełnie błędne. Biskup Sosnowiecki zauważył w swojej wypowiedzi brak jednoznacznej, przyjętej przez środowiska naukowe, definicji globalizacji. Pod koniec swojego wystąpienia Mówca przywitał współorganizatorów konferencji prof. dr. hab. Janusza Teczek – prorektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i dr Piotra Bułę z tegoż Uniwersytetu oraz podziękował za jej organizację przedstawicielom Instytutu

Akcji Katolickiej w Sosnowcu ks. dr Grzegorzowi Noszczykowi i dr Januszowi Majznerowi – Prezesowi Zarządu Diecezjalnego Instytutu.

2. Treści merytoryczne:

Globalizacja jest pod wieloma względami imitacją uniwersalizmu, jego pozbawioną intelektualnego zaplecza namiastką, uzasadnioną, jak wielu sądzi, już przez sam fakt zaistnienia. Zwolennicy, czy nawet admiratorzy wielotorowo realizowanej globalizacji, zdają się lekce sobie ważyć potrzebę aksjologicznego uzasadnienia zachodzących w świecie zmian, pomijają wymóg ukazania globalizujących się, jakże często, anty-wartości, wyraźna jest także skłonność do traktowania globalizacji, jako procesu o charakterze analogicznym do przyrodniczego. Taka postawa wobec zjawiska globalizacji, pomijająca istotne aspekty aksjologiczne wydaje się zupełnie błędna. Nie można bowiem, bez popadania w błędy i urojenia, analizować procesów globalizacyjnych, nie uwzględniając w pierw – jako podstawowego kryterium ocenego – zasadniczej godności ludzkiego bytu osobowego i związanych z nią niezbędnych norm życia społecznego.

Że można podejść inaczej – o tym świadczą dowodnie refleksje, przedstawione podczas konferencji, prezentowane zgodnie z antropologicznymi wskazaniem Jana Pawła II, który mówił, że globalizacja będzie tym, co uczynią z niej ludzie.

Zdawać by się mogło, że globalizacja jest problemem dobrze nam dziś znanym, już choćby z tego powodu, że wielu autorów podejmowało problematykę związaną z jej obecnością w świecie współczesnym. Dokonano bez wątpienia wielu znaczących ustaleń, tym niemniej, przy wciąż istniejącej polaryzacji opinii, trudno wyciągnąć jakieś jednoznaczne konkluzje z prowadzonych dotychczas badań. Nasuwa się zatem pytanie, czy sięgnięto do najgłębszych podstaw zachodzących zjawisk?

Konferencja naukowa poświęcona problematyce globalizacji miała na celu zaprezentowanie sumarycznego przeglądu istniejących stanowisk, przyjęcie klarownych kryteriów wartościujących związanych z nauczaniem społecznym Kościoła i w tym właśnie kontekście ukazanie – nie negując pozytywów – najdalej idących uchybień aksjologicznych związanych z procesem globalizacji.

Rozważania otworzył wykład ks. prof. dr. hab. Andrzeja Zwolińskiego zatytułowany „Kultura globalnej wioski”. Autor, wychodząc od analizy pojęcia rozwoju zwrócił uwagę, że proponowane przez Kościół normy etyczno - moralne dotyczące rozwoju sprowadzają się do dwóch głównych zasad, gwarantujących jego ludzki charakter. Powinien on być zarówno integralny, jak i solidarny. Tymczasem kultura globalna, która niesie ze sobą różnego rodzaju pułapki zmierzające do kryzysu cywilizacyjnego, nie gwarantuje rozwoju człowieka w najgłębszym, chrześcijańskim rozumieniu tego terminu. Mówiąc o rozwoju ludzkości nie można bowiem ograniczać się jedynie do sfery materialnej, do ekonomicznego i przemysłowego postępu w świecie. Praca przedsięwzięta na rzecz rozwoju integralnego jest w tym obszarze wymogiem nowej ewangelizacji, realizacją miłości, której uczy Jezus Chrystus. Autor przestrzegają, że podejmowane próby sekularyzacji życia społecznego są wymierzone przeciw prawidłowemu rozwojowi świata.

Prof. dr. hab. Janusz Teczek – prorektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz dr Piotr Buła z tegoż Uniwersytetu w swoich wykładach na temat „Biznes międzynarodowy w układach sieciowych” zaprezentowali egzemplifikację teoretycznych podstaw globalizacji w obszarze działalności gospodarczej. Tendencje globalizacyjne i regionalizacyjne rozwijające się równocześnie, determinują niestabilność otoczenia, w jakim funkcjonują współczesne przedsiębiorstwa. Sytuacja ta implikuje dezaktualizację klasycznych metod zarządzania. Problem nabiera szczególnego znaczenia wobec konieczności akceptacji przez przedsiębiorstwa narastającej skali zjawisk dywergencyjnych. Rozwiązaniem problemu – co zasugerowali Prelegenci – może okazać się organizacja sieciowa, będąca rodzajem formy pośredniej. Jeśli bowiem globalizacja ma przynieść efekty korzystne dla poszczególnych obszarów działania przedsiębiorstw, winna większą niż dotąd uwagę poświęcić istniejącym tendencjom regionalizacyjnym.

„Czy Kościół powinien obawiać się globalizacji?” Na to pytanie odpowiadał w swym przedłożeniu ks. prof. dr. hab. Jan Orzeszyna. Zgodnie z nakazem Chrystusa – jak stwierdził Autor - Kościół nie ma żadnego powodu obawiać się globalizacji, chrześcijanie są bowiem posłani do świata. Co więcej, to właśnie Kościół jest kompetentny w dziedzinie „cywilizowania” globalizacji i oczyszczania jej z licznych nieprawidłowości. Dlatego wyraźnie powinien mówić, że nie można akceptować takiej globalizacji, która byłaby oparta wyłącznie na pieniądzu i zysku za wszelką cenę.

Innymi słowy, musi zdecydowanie odrzucać model globalizacji w stylu wieży Babel i zabiegać o to, aby dokonywała się ona w duchu uniwersalizmu Zielonych Świąt.

Zadaniem Kościoła jest także wyraźne przestrzeganie przed zagrożeniami ze strony globalizacji, zwłaszcza dla rozwoju kultury i życia religijnego, a także jednoznaczne stawanie w obronie pokrzywdzonych przez procesy globalizacyjne. Ks. Orzeszyna podkreślił, że globalizacja jest również szansą dla Kościoła. Stwarza bowiem, dzięki wykorzystaniu współczesnych środków komunikowania się, dobre warunki do nowej ewangelizacji.

Niezwykle interesującą diagnozę skutków globalizacji – ważną z punktu widzenia uczestników konferencji - dał prof. dr Ivan Strgačić z Uniwersytetu w Zadarze, w przedłożeniu zatytułowanym „Skutki globalizacji w Chorwacji” – kraju, który zaledwie dwanaście lat temu zakończył wojnę i przeszedł od komunizmu do gospodarki wolnorynkowej. Profesor, zwracając uwagę na pewne pozytywne aspekty globalizacji, stwierdził jednak, że bezkrytyczne przejmowanie kulturowych wzorców Zachodu prowadzi do destrukcji kultury rodzimej. Również o prywatyzacji i gospodarce kapitalistycznej Strgačić wypowiedział się w sposób krytyczny. Z analizy procesu globalizacji na świecie i jego katastrofalnego wpływu na chorwacką gospodarkę wynika, że konieczne jest zaprowadzenie w Chorwacji porządku gospodarczego opartego na nowych, nie tylko naukowych, ale i pomijanych dotąd moralnych podstawach.

„Globalizacja – signum temporis współczesności”, to temat wykładu, w którym Mówca, po próbie zdefiniowania pojęcia globalizacji - jako transplanetarnego stosunku społecznego, odwołał się do pojęć teologicznych, by poprzez porównanie dotychczas zdefiniowanych w „Gaudium et spes” *signi temporis* z globalizacją, odpowiedzieć na pytanie, czy zjawisko to można zaliczyć do współczesnych znaków czasu w ich teologicznym znaczeniu. W konkluzji ks. dr Grzegorz Noszczyk wskazał na zadania Kościoła, który rozpoznając w mundializacji współczesny znak czasu, winien dbać o chrześcijańskie ukierunkowanie globalizacji.

3. Pozostałe informacje

Uczestnikami konferencji, w liczbie około 150 osób byli członkowie Akcji Katolickiej Diecezji Sosnowieckiej, pracownicy i studenci Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

oraz księży i świeccy z diecezji sosnowieckiej. Owocem konferencji była książka pod naukową redakcją ks. dr. Grzegorz Noszczyka zatytułowana „Bezdroża globalnej wioski”, recenzowana przez ks. prof. dr. hab. Tadeusza Ślipkę SJ poszerzona także o artykuły innych autorów. Wśród tych ostatnich znajduje się artykuł dr Magdaleny Madej – Babuli „Bezdroża starości... Wyzwania i nadzieje”, publikacja dr Jana Majznera zatytułowana „Globalizująca się deprecjacja człowieka”, opracowanie ks. dr Arkadiusza Olczyka poświęcone „Mediatyzacji życia globalnej wioski”, oraz „Refleksja pedagogiczna wobec zjawiska współczesnego terroryzmu” dr Edyty Szyszki. Książka zawiera także niezwykle aktualną publikację ks. prof. dr hab. Tadeusza Ślipko SJ na temat „Unia Europejska a globalizacja w aspekcie ich ideologicznych powiązań”.

Zebrane w książce rozważania niewątpliwie w sposób znaczący przybliżają rozstrzygnięcie złożonych i trudnych problemów globalizacji, o innych, już istniejących rozstrzygnięciach przypominają, wskazując właściwe dla myśli chrześcijańskiej podstawowe kryteria aksjologiczne, porządkujące obszar procesów globalizacyjnych.

Konferencję zakończyła dyskusja, podczas której uczestnicy pytali o istotne kwestie dotyczące podejmowanej problematyki. Szczególnie interesujący wydawał się problem podnoszony przez prof. dr hab. Janusza Teczke, dotyczący widocznego – jego zdaniem - końca ery globalizacji.

ks. dr Grzegorz Noszczyk